

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. TELEFON: UREDNISTVA 25-67
Štev. 134 POSTNI CEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, četrtek 15. junija 1939

NAROČNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tuji 20 din

Cena
din 1.—

Razvoj konflikta na Vzhodu

Angleška vlada se še ni odločila, kaj bo ukrenila proti blokadi v Tientsinu — Predlogi za gospodarske in vojaške represalije — Japonci hoče o likvidirati vse mednarodne koncesije na Kitajskem — Stališče Amerike — Komentar iz Cungkinga

LONDON, 15. junija. Včerajšnja redna seja angleške vlade je bila v glavnem posvečena ukrepom, ki jih je treba storiti proti japonski blokadi angleške koncesije v Tientsinu. Za enkrat so prišle v poštev samo gospodarske represalije, ki bi bile najbolj učinkovite. Vendar so razpravljali tudi o eventualnih vojaških ukrepih, s katerimi se bo pa bavila še konferenca angleškega in francoskega generalnega štaba, ki se je sešla v Singapooru. Definitivni sklepi še niso bili izdani in bodo uveljavljeni šele tedaj, ko bo dobila vlada podrobna poročila o blokadi.

PRED ANGLEŠKO ODLOČITVIJO
LONDON, 15. junija. Včeraj sta obiskali zastopstvi laburističnih in konservativnih parlamentarcev državnega tajnika za znanje zadeve Buttlerja ter mu predložili resolucije, v katerih zahtevata obe stranki enega ukrepe proti japonski blokadi v Tientsinu. Buttler je delegacijama sporočil, da bo zunanji minister Halifax v kratkem podal obema zbornicama podrobno poročilo in najvil uradno angleško stališče. Medtem bo vlada določila ukrepe, ki jih bo storila, da zavaruje angleške interese. Ti ukrepi bodo v neki meri podobni japonskim. Angleška vlada je tudi v stalnem stiku s francosko in ameriško.

LABURISTIČNI PREDLOG
LONDON, 15. junija. Na včerajšnji seji posanske zbornice je laburistična stranka predlagala, naj se takoj objavi japonskim ladjam prepoved pristajanja v Hongkongu, Singaporu in Penangu. Buttler je izjavil na to, da je treba pred izdajo takih ukrepov počakati na podrobna poročila o dogodkih. Na vprašanje glede prekrbe živil v koncesiji je dejal, da se blokada na nje po vsej priliki ne bo nanašala.

POLOŽAJ V TIENSINU
TIENSIN, 15. junija. Tekom včerajšnje dne so japonske čete zasedle okoli koncesije zgrajene barikade. V koncesiji vlada popoln mir. Angleško vojaštvo patrolira po mestu v tovornih avtomobilih. Japonci pa so razglasili nad Visoko reko obsešno stanje in je po njej med 18 zvečer in 6. uro zjutraj prepovedan solah vsak promet. Angleški generalni konzul v Tientsinu je sporočil vsem parobrodniškim družbam, naj se izosta izgubajo. Artilerija majorja Sava so včeraj izpusčili, artileriji pa na novo angleškega državljanca Erica Mallia, ker da je fotografiral japonske čete, ki so obkrožile koncesijo. Mail je kinoreporter. Ves trgovski promet v Tientsinu je padel na 2% prejšnjega.

ZA ODPRAVO VSEH KONCESIJ
TOKIO, 15. junija. Včeraj se je sešel na sejo tako imenovani mali japonski kabinet, sestavljen iz ministrskega predsednika, zunanega in vojnega ministra. Sklepi niso, da se izvede sklep seje ministrskega sveta z dne 2. t. m., po katerem se likvidirajo sploh vse mednarodne koncesije na Kitajskem, ker so gnezda, ki nudijo Kitajcem potuho. Za dosego tega cilja bo japonska tvegala vse. Ukrepi proti koncesijam pa so naperjeni prav tako proti Angliji, kakor proti Franciji in USA. Preneha se politika odprtih vrat in uvede nov, japonski red na Daljnem vzhodu. Angleški veleposlanik je pa po seji obklical zunanega ministra in mu na nedvoumen način obrazložil najenergičnejše odklonilno stališče angleške vlade nasproti japonskim ukrepih.

RESNICI JAPONSKI CILJ
LONDON, 15. junija. Zunanje-politični korespondent »Press Association« poroča izvedejo blokado Tientsina in pridejo izročitvi 4. Kitajcev samo kot pretveza,

da izvedejo blokado Tientsina in pridejo do kontrole nad angleško trgovino, ki je v poldrugomilijonskem Tientsinu močno razvita. S tem hočejo uničiti tudi kitajsko valuto, ki dela jenu in novi, od Japoncev uvedeni kitajski valuti hudo konkurenco. Na ta način dobe v roke garancijo, da bo njihov posredni pritisk na Kitajsko uspešno izvršen. Japonci so uvideli, da potrebujejo za zmago nad Cankajškom še dve leti, za uvedbo »novega reda« pa vsaj še celo desetletje.

AMERISKI INTERESI
WASHINGTON, 15. junija. Državni departament za zunanje zadeve zasleduje položaj v Tientsinu z največjo pozornostjo, vendar ne bo predlagal nobenih ukrepov, dokler tega ne storita Anglija in Francija, katerih interesi so bolj neposredno prizadeji, kakor ameriški. Ako bo blokada v celoti izvedena, bo prizadet velik kapital, ki so ga USA investirale v Tientsinu. Ta kapital znaša 12 milijard kitajskih dolarjev in prinaša ameriški trgovini na leto 200 milijonov dolarjev dobička.

KITAJSKI KOMENTAR
CUNGKING, 15. junija. V zvezi z ja-

ponsko blokado angleške koncesije v Tientsinu je dejal včeraj kitajski zunanji minister, da hočejo Japonci preizkusiti, kako daleč smejo pri zasledovanju svojega cilja »novega reda«. Pozval je vse zainteresirane vlade, naj se Japoncem zoperstavijo z bojkotom vsega japonskega blaga in prenehanjem vsake trgovine z Japonsko. Japonska, ki na kitajskem bojišču ne more zmagati, išče sedaj cenenih zmag v mednarodnih koncesijah. To je znak izčrpanosti in obupa.

FRANCOSKI KOMENTARIJ
PARIZ, 15. jun. Današnji listi ugibajo, kaj je vzrok nenadnemu japonskemu izdavanju na Daljnem vzhodu. Mnenja so, da je to maščevanje za Kulangsu, kjer so se Japonci nedavno morali umakniti pred združenim izkrcanjem angleških, francoskih in ameriških mornarjev, dalje da je to pomoč osi, morda celo poskus v zadnjem hipu preprečiti uspeh pogajanj v Moskvi. Vsekakor naj ta prestižna politika zakrije japonske neuspehe na kitajskih bojiščih. Francoski listi pa so mnenja, da čeprav je dogodek v Tientsinu resen, ne gre ga drammatizirati in pretiravati njegov pomen. Najmanj pa bi bilo na mestu v sedanjem trenutku naraščajoče napetosti na evropskem vzhodu, pri čemer mislijo na dogodek na Slovaškem in na Gdansk, odposlati tudi le del angleške brodovala ali celo angleške čete na Daljni vzhod. Pred nerazrušljivim enotnim diplomatskim nastopom Anglije, Francije in Zedinjenih držav, bo morala vsekakor Japonska popustiti.

Vesti o zaostritvi gdanskega problema

LONDONSKI LISTI POROČAJO O GIBANJU NEMSKIH ČET NA POLJSKIH MEJAH IN SLOVAŠKEM. V BERLINU ZANIKAJO. GDANSK MORAJ OSTATI LOKEN OD NEMČIJE.

LONDON, 15. junija. Vsi angleški listi objavljajo obsežna in alarmantna poročila o naglem zbiranju nemških čet na poljskih mejah ter o pospešenem tempu gradnje utrdb. Po vsehih iz Budimpešte in Bratislave poročajo dalje, da se vrši že nekaj dni zasedanje severnozahodne in severne Slovaške po nemških četah. Po tem sklepanje v Londonu, da napetost med Nemčijo in Poljsko zopet akutno narašča.

BERLIN, 15. junija. Tu odločno demantirajo angleške in druge vesti o zbiranju nemških čet na poljskih mejah in pravijo, da so izmišljene samo zato, da bi vplivale na potek pogajanj z Rusijo.

LONDON, 15. junija. Tukanjšnji listi

poročajo, da bo v kratkem izdana skupna angleško-francosko-poljska izjava o Gdansk. Vse tri velesile so pripravljene pogajati se o spremembi gdanskega statuta, toda samo pod pogojem, da Nemčija ne zahteva priključitve, na katero ne bi v nobenem primeru pristale.

BERLIN, 15. junija. Sistematični poljski napadi na nemško premoženje e dan za dnem množe. Zdal so poljske oblasti zasegle športno igrišče nogometnega kluba v Katovicah, ki je bilo nedavno z velikimi stroški članstva dograjeno. Država trdi, da potrebuje prostor, ki je bil dan klubu za dvajset let v najem, zase.

Poljska vojna industrija in obmejne utrdbe

INSPEKCIJA PREZIDENTA MOSCICEKGA V SANDOMIERZU IN IZJAVA VOJNEGA MINISTRA GENERALA LITWINOWICZA.

VARSAVA, 15. junija. Prezident republike Moscicki je včeraj zaključil inspekcijo popolnoma novega vojnoindustrijskega področja v Sandomierzu. Namestnik vojnega ministra general Litwinowicz je ob tej priliki dejal, da so pričeli z graditvijo takoj, ko so se začeli zbirati oblaki nad Poljsko in da je gradnja gotova že eno leto prej kot je bilo nameravano, a ne samo to: danes je pričela nova indu-

strija že tudi s polnim obratom. Obenem pa gradi Poljska v vsej naglici tudi utrdbe ob vseh svojih zahodnih mejah. Pri tem delu so zaposleni tako vojniki kakor civilni delavci. Poljska bo v najkrajšem času tako utrjena in tako oskrbljena z lastno vojno industrijo, da bo lahko mirno zrla nasproti dogodkom, ki bi utegnili priti.

Zapiski

William Edgar Borah

Ob priliki obiska angleškega kralja Jurija VI. in kraljice Elizabete v Washingtonu, je bil republikanski senator Borah med prvimi, ki so se poklonili visokima

gostoma in se izrekel za iskreno sodelovanje Velike Britanije in Zedinjenih držav Severne Amerike pri trudu za ohranitev mednarodne pravilnosti in mira. To so povsod zelo opazili, kajti 29. junija l. 1865. rojeni William Edgar Borah je zastopal za časa republikanskega režima kot senator in minister USA, pa seveda tudi še v opoziciji proti Rooseveltu, docela nasprotno stališče. Bil je prvi, ki je svoječasnno terjal ukinitve nemških reparacij in brezobzirno izterjanje vseh ameriških vojnih dolgov v Evropi. Zato je bil tudi proti vsaki zvezi z evropskimi državami in za najhigoroznejšo izolacijo ter neviratost USA.

Italijansko letalstvo v Spaniji

Po podatkih italijanskih listov se sodelovalo v španski državljanski vojni pri letalstvu na strani Franca 5700 Italijanov. Napravili so 86.420 poletov, ki so trajali skupaj 135.265 ur, udeležili so se 226 letalskih spopadov, 5318 bombardiranj ter 2170 izvidov. Pri tem so izstrelili 1.042.712 patron in odvrzli 11.584 ton bomb. Zadelo so 224 ladij ter uničili 943 nasprotnih letal. Sami so izgubili po lastnem priznanju 86 letal, 175 mrtvih in imeli 192 ranjenih.

Akcija dr. Edvarda Beneša

»Neues Wiener Tagblatt« poroča po »New York Timesu«, da dovršuje bivši prezident Češkoslovaške dr. Edvard Beneš organizacijo vseli v tujini živečih Čehov, Slovakov in Karpatskih Ukrajincev, katerih je tri in pol milijona. Ta organizacija je zbraja tudi že potrebna denarna sredstva za nemoteno nadaljnje poslovanje češkoslovaških poslaništev v Franciji, Angliji, Ameriki in raznih drugih državah, kjer še vedno obstajajo. Dumajski list pravi, da je vse to le brezpomemben bluf.

Rusija se moži

V Rusiji živi danes 170 milijonov ljudi. Od tega odpade 32,8% prebivalstva na mesta, pred 40. leti je bilo v Rusiji le 12,4% meščanov. Kako naglo se množe ruska mesta, je razvidno iz nasled. tabele nekaterih velikih ruskih središč. (Stevilke pomenijo tisoče ljudi).

Leto	1914	1926	1939
Moskva	1817	2025	4135
Leninograd	2318	1614	3191
Kijev	610	513	846
Harkov	258	417	833
Baku	327	453	810
Gorki (Nižnij Novg.)	112	220	644
Odesa	631	420	604
Taškent	272	324	658
Rostov na Donu	204	323	511
Dnieppetrovsk (Ekat.)	220	233	501

Maribor, 15. junija.

Prezident Zedinjenih držav, Franklin Roosevelt, je po pomembnih izjavah pred tedni in v minilih dneh postal svetla točka v mednarodnem političnem vrenju. Po kraljevskem obisku angleške vladarske dvojice v Beli hiši v Washingtonu so se vprav po zaslugi Roosevelta prijateljske vezi med Anglijo in Zedinjenimi državami še bolj poglobile. Demokratični prezident je dvignil svoj glas za pravično stvar narodov in kakor njegov prednik v svetovni vojni, Wilson, je opozoril Ameriko, da se mora znova vrniti k interesni politiki zanimanja za evropske probleme, ki so v neposredni zvezi z bodočnostjo Amerike.

Kdo pa je Roosevelt? Emil Ludwiz, strokovnjak za veljake, je lani izdal pri Plonu v Parizu knjigo o njem: »Roosevelt, essai sur le bonheur et le pouvoir« (razprava o sreči in oblasti). Naslednik bledega Hooverja je pod Ludwigitovim peresom postal polbog. Ludwiz zanositu popisuje Rooseveltovo detinstvo. Sinček plemiške družine je rasel na kmetih nedelež od New Yorka pri širokogrudnih starših. V tej okolici je dobil trdni nastop, ki ga omogoča imovitost, a hkratu krepka zavest, da je treba tak položaj zaslužiti.

Medtem ko so Rooseveltovi vrstniki s prezirnom gledali na sosedje kmetiče, je Franklin z njimi tekal čez drn in strn ali jim izkazoval usluge. Sportnik se je ogrel v zlasti za plavanje in plovbo, nemara po dednosti: izhaja namreč od nizozemskih pomorcev. Tako je po končanih naukih kamil stopil v mornarsko šolo. Dogodki pa so drugače ukrenili. Ko je juristoval, je naletel na sestrično, v katero se je zagledal in se z njo poročil. Spadala je med njegove protinočce: težkokrvna in turbozna, on pa vesel in podjeten. Vendar to je bil kar se da srečen zakon.

Ta mu je najprej nakopal zaščito vsemožečnega strica njegove žene, Teodora Roosevelta, ko mu je bilo priti na predsedniški stol. Čeprav je bil republikanec in njegov nečak demokrat, mu je šel povsod na roko. Spravil ga je v politiko. Roosevelt II., kakor bi ga smeli nazvati, je postal senator v državi New York. Tčas je podpiral kandidaturu Wilsona, ta pa ga je po izvolitvi imenoval za državnega tajnika pri mornarici. V novem področju je Roosevelt opravil velikansko delo: ko je planila vojna, je uganil, da se njegova domovina zaplete vanjo, zato je spopolnil ameriško brodogradnjo.

Mir je sklenjen: demokratom je spodnesel tla. Roosevelt je moral pustiti svoje mesto. To je rad naredil, želeč oddiha pred novim zaletom. Kar mahne zla usoda po tem srečniku: zadene ga otroška paraliza. Zdravniki so ga obsodili. Ali krepka volja, vedrina, vera v življenje ga otme. Neznane mu svetuje toplice. Po napornem lečenju po malem okrevu. Ves čas svoje hromote, 4 ali 5 let, ni Roosevelt enkrat pokazal kisel obraz svojim najbližjim.

Ludwig zgovorno prikazuje preobrazbo, ki je doletela Roosevelta: iz umnega in podjetnega moža postane junak. Zmagavši samo sebe bo tako osebnost utegnila hrdati najhujše položaje, bo nosila najtežje odgovornosti brez omahovanja. Vrnivši se v politiko, postane Roosevelt guverner države New York. Namesto da bi iz sedanjega stanja skušal povleči kar največ ugodnosti, je razumel, da je treba v Ameriki nekaj do korena preducati. Polna oblast bančnikov — ožabna surovost, s kakršno so nastopali proti ubogim slojem — njih ošabna samozavest napram državi, to ni smelo trajati dalje. Prav tako je bilo pomesti domišljavost industrijskih prvakov in strapetnost politikov. Roosevelt je sklenil, ugnati te neprijatelje Zedinjenih držav. Od tedaj njegova gospodarska in družabna reforma I. 1933, ko je prišel na predsedniško mesto.

Premagal je krizo in vrnil Ameriki blagostanje. Velika večina državljanov zre vanj z zaupanjem, posebno ustregejo pa delavcem, ko se je zavzel za pravične mezde in dvignil kupno moč malega človeka. Obenem s tem se je okrepla industrijska proizvodnja in se vrnila iz svetovne krize v normalen tir mnogo prej, kakor v drugih državah.

Srečno roko je imel Roosevelt pri izbiri svojih sodelavcev. Z njihovo po-

Pogajanja v Moskvi

PRICELA SO SE DANES. PARISKI LISTI POGAJANJ. FINSKA DALJE ODKLANJA GARANCIJE.

MOSKVA, 15. junija. Williamsa Stranga, ki je dopotoval včeraj ob 11.20 v Moskvo, so na kolodvoru sprejeli načelnik komarsariata za zunanje zadeve Roš, tajnik Pomčikov ter tajnik angleškega veleposlanstva. Moskovski tisk včeraj še ni prinesel nobene vesti o Strangovem prihodu. Popoldne so se sestali francoski veleposlanik Naggiar, angleški veleposlanik William Seeds in Strang na dolgo konferenco.

PARIZ, 15. junija. V zvezi s prihodom Stranga v Moskvo in današnjim začetkom angleško-ruskim pogajanjem pozivajo francoski listi angleško in francosko vlado, da je boljše, da obe vladi točno označita mejo, do katere sta pripravljene ruskim zahtevam ustrežiti, kakor pa, da še dalje kolebata, kar bi pogajanja le po nepotrebnem in celo na očividno škodo za-

vleklo. »Če mi potrebujemo njih, potrebujejo oni nas, kajti neuspeh pogajanj v sedanjem trenutku bi pomenil katastrofo za nas in za njih.« Glede na Slovaško pripominjajo listi, da so včerajšnji angleški listi javili, da so nemške čete ne le zasedle od slovaške vlake dovoljene predele na poljski meji, ampak da stoji tudi še nove nemške čete pripravljene na slovaški meji, kar pa berlinski tisk ogorčeno zavrača.

HELSINKI, 15. junija. Na uvodnem mestu moskovske »Pravde« je izšel včeraj članek, ki izvira iz zunanega ministrstva in odklanja vsakršno garancijo za Finsko. Finska ni CSR, njena neodvisnost ne stoji na umetni pogodbi. V kratkem bo pripel na Finsko angleški general na prijateljski obisk, nato pa šef nemškega generalnega štaba.

Beg v plombiranem vagonu

BRAT PREZIDENTA BENEŠA, DR. VOJTA BENEŠ JE S TREMI ČESKIMI GENERALI POBEGNIL NA POLJSKO V PLOMBIRANEM TOVORNEM VOZU.

VARSAVA, 15. junija. United Press poroča: Brat prezidenta Dr. Beneša, dr. Vojta Beneš, ki je pred dnevi pobegnil iz protektorata na Poljsko, je prispel čez mejo v spremstvu treh čeških generalov, katerih imena se pa ne objavljajo. Beg je bil organiziran s pomočjo čeških carinikov. Tri dni pred begom so cariniki spravili dr. Beneša, tri generale in še neko drugo osebo na neki mali postaji v plombiranem tovornem vagonu in jih preskrbeli s hrano. Vagon je bil priklopljen tovrne-

mu vlaku, ki je krenil na Poljsko in je tako brez vsakih težav prišel čez mejo. Bil je na poljski postaji odprt. Vsi trije generali so ostali v Krakovu, dr. Vojta Beneš je pa odpotoval dalje v Varšavo.

VARSAVA, 15. junija. V zadnjih dneh številno beguncev iz Češke in Moravske vedno bolj narasča. Samo včeraj je prešlo mejo 120 Čehov in Slovkov. Češko policijo so prestavili zato iz meje v notranjost.

Horthyjev prestolni govor

BUDIMPEŠTA, 15. junija. Ob otvoritvi novega parlamenta je regent Horthy glede na evropsko napetost dejal, naj se čimprej skliče nova evropska konferenca. Težavno je le, kdo naj napravi prvi korak k temu. Papež bi bil po njegovem mnenju najbolj upravičen za to. Dalje je naglasil, da so Madžarska ostala zvesta svojim prijateljem Nemcem in Italijanom in napovedal zblizanje še z drugimi, zlasti z Jugoslavijo.

Švica obnovi stike s sovjetsko Rusijo

BERN, 15. junija. Narodni svet je s 70:33 glasovom sprejel zahtevo, da vlada spremeni dosedanje stališče in znova vzpostavi svoje odnose s Sovjetsko Rusijo. Predsednik republike je izjavil, da bo podvel zadevne korake v smislu resolucije.

Anglija priznala Gamelinovo imenovanje

LONDON, 15. jun. Angleška vlada je pristala na imenovanje generala Gamelina za skupnega vrhovnega poveljnika francoskih in angleških vojnih sil v primeru vojne. Chamberlain je pa včeraj v parlamentu na vprašanje, ali je to imenovanje resnično, odgovoril, da odklanja o tem izjavo, ker ni v javnem interesu.

Angleško-turški vojni načrt

LONDON, 15. junija. »Daily Telegraph« poroča, da je bil med angleškimi in turškimi vojaškimi poveljstvi izdelan podroben načrt o skupnem nastopanju v Sredozemlju in na Balkanu. Posameznosti iz načrta še niso znane.

ANGLEŠKA SUVERENA SE VRACATA

HALIFAX, 15. jun. Angleška kraljevska dvojica se vkrca danes popoldne na »Empress of Britain«, ki ju bo pripeljala 22. junija domov v Southampton.

OBNOVITEV REDA NA ČESKEM

PRAGA, 15. jun. Semjak je sprispel šef Gestapa Himmler. Pričakujejo tudi prihod nemškega pravosodnega ministra. V načrtu je vzpostavitev reda.

močjo je izšel kot zmagovalec v vseh gospodarskih bojih, ki so se kovali proti njegovim ukrepom. V svetovni politični diplomaciji stopa njegova posredovalna osebnost v sedanjih razvrzanih prilikah daleč v ospredje.

Domači zapiski

Horthy in Jugoslavija

Zasedanje novega madžarskega parlamenta je otvoril regent Horthy s svečanim govorom, v katerem se je dotaknil tudi zunanje politike Madžarske. O stikih z Jugoslavijo je dejal, da Madžarska ne bo zamudila prav nobene prilike, za zblizanje z južno sosedo. Madžarska želi z Jugoslavijo živeti v čim globljem, čim tesnejšem prijateljstvu.

„Do sporazuma mora priti“

Glede na obnovenje dela okrog sporazuma prinaša sarajevsko »Jugoslaven« pošta na vidnem mestu posebno izjavo dr. Mačka: »Četudi bi vidne in nevidne sile, ki so proti sporazumu, bile mnogo močnejše kakor so, do sporazuma mora priti, ker srbski narod ve, da je zadovoljna Hrvatska tudi močna Jugoslavija. Ako bi srbski narod odločil o sporazumu, bi bil ta sporazum sklenjen v 24 urah.«

Duh Prešerna, Levstika, Cankarja

V zadnji dvojni številki ljubljanske »Slovenske mladine« beremo: Zavedajmo se, da smo mladina malega slovenskega naroda, ki niti v dolgih stoletjih narodne nesvobode in suženjstva tujim valptom in biričem ni izgubila svoje narodne zavesti in ponosa. Svetle tradicije naše narodne preteklosti nas opominjajo, da se ne predamo lažnemu duhu omrtvelosti in kapitulacije, temveč da se skupno z vsemi svobodoljubnimi narodi sveta borimo za boljše in svobodnejše bodočnost. Zato pri nas mladih ne sme biti duha kapitulacije! V nas živi duh naših narodnih borcev, duh Prešerna, Levstika in Cankarja. Pripravljani smo na vse žrtve, da vredno nadaljujemo s svobodoljubno tradicijo našega naroda. Mi ljubimo ta narod z vsem žarom svojih mladih duh. Sovražnik bo našel v nas pripravljene bore.

Dr. H. Krizman o vojni

Znani politik samostojne demokratske stranke dr. Hinko Krizman je v »Narodnem kolu« napisal članek, kjer pravi med drugim: »Zdaj smo pred žetivjo. Poleti se vojna ne začne. Jesen in pomlad sta čas zanjo. Še je čas za razumno rešitev. Verjetno je, da bodo naši pravično rešitev, ko je treba urediti le vprašanje nemških kolonij in nekatere prometne zadeve v Sredozemlju. Če se pa za temi vprašanji skrivajo drugi računi velikih sil — potem ni daleč čas, ko se bo ves svet zavil v plamen in kri.«

„Posrbljeni Nemci“

Na koncertu pevskega društva učiteljev v Bačkem Dobrem polju je govoril nemški pastor Binder in med drugim dejal, da je med svetovno vojno zapel nemški vojak v Južni Srbiji neko pesem. Iz množice poslušalcev se je odrgal domačin, običen v srbski kroj in ganjen dejal, da mu je pesem, čeprav je ni razumel, segla do srca. »Zdaj vem, zakaj nas več v vasi nazivajo Švabe.« je dejal domačin. »Čutim, da je to pesem naših dedov...« — »Dane, ki poroča o tem, se vprašuje, kaj je hotel s tem pastor reči. Morda ni namignil svojim nemškim poslušalcem, da so v Južni Srbiji Nemci? In če je mislil na saške rudarje, ki so delali po rudokopih za časa Dušana Silnega, so ti že davno izumrli ali pa utonili v srbskem morju, zaključuje list.

Hlinkovci in naši Slovaki

Kakor vsako leto so tudi letos nameravali obiskati Bački Petrovac, močno slovaško kolonijo v Jugoslaviji, študenti iz Bratislave. Dopsnik »Dana« piše, da so bratislavski študenti vprašali prijatelje v Bačkem Petrovcu, če bi lahko prišli v Jugoslavijo v uniformah Hlinkove garde. Ker so dobili odgovor, da bi bila odpravna, tako uniformirana, le težko deležna gostoljubja, so ekskursijo odložili.

Trbovelska premogovna produkcija

V trbovelsko dolino je prišlo malo več živahnosti. Lani je produkcija premoga narasla od 1.186.000 na 1.424.000 ton. Vendar je ta količina še precej pod najvišjo povojno mero, ki je l. 1929. znašala ton 1.988.000. Obenem s produkcijo je seveda narasla tudi prodaja premoga.

Trajno vrednost ohrani v Ludwigitovem delu lep življenjepisni zasutek in razboriti razvoj zmagovitega optimizma pri Franklinu Rooseveltu. Volja po ozdravljenju, to je moč ali misel, ki bi utegnila rešiti našo dobo.

N. K.

Pismo uredniku

Gospod urednik! — »Samouprava« od 5. t. m. je pod naslovom »Spor v učiteljskem združenju« objavila dopis o odstranitvi manjšine s seje glavnega odbora Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Ker je to poročilo netočno, Vas naprošam, da objavite naslednje obvestilo učitelstvu in javnosti:

Državniško gledanje in pojmovanje merodajnih faktorjev o potrebi in pomenu stanovskih organizacij, posebno izjave g. predsednika vlade in g. ministra prosvete o takem gledanju in stališču do IUU kot važne narodne organizacije, je spremenilo odnose in dosedanja politiko do učiteljskega združenja in večine učitelstva v državi. Vedno bolj se uveljavlja stremenje, da ostane JUU samo instrument v službi naroda in države.

Politika nasprotstev in sovraštva do učiteljskega združenja, razdvajanja ter protekcionizma in korumpiranja učitelstva se je zaobrnila na pot politike pom. živosti in zadovoljstva v učiteljskih vrstah, politike reda in zakonitosti, vračanja vere v objektivnost in pravičnost in prizadevanja za popolno ureditev razmer v korist šole in prosvete. Tako politika je neohodno potrebna, da se bodo nato ozdravile rane protekcionizma ter se bo iz učitelstva napravil kader zadovoljnih ljudi, sposobnih za delo in napredek prosvete.

Odmevi bolnega stanja in frakcionaško partizansko gledanje manjšine učitelstva na ta preobrat so se pokazali na seji glavnega odbora JUU 4. t. m., ko je sejo zapustilo 6 članov manjšine, dočim 8. je glavni odbor 40 članov. Manjšina ni hotela priznati parlamentarni večinski princip odločevanja in spoštovanja sklepov večine. Navajena na favoriziranje in pomoč nastanovskih faktorjev je zahtevala, da prisostuje pred odločitvijo spora seji ter je ultimativno zahtevala spremembo dnevnega reda. Ker 34 članov večine ni podleglo pritisku manjšine iz načelnih razlogov, je manjšina 6 članov zapustila sejo.

Izjava v »Samoupravi« ni točna, ker so v glavnem o zadevi odločali člani iz notranjosti države. Odhod zastopnikov dunavske sekcije ter 1 zastopnika moravske sekcije je v toliko problematičen, v kolikor ti učitelji ne zastopajo vsega učitelstva teh banov. Vprašanje je, v koliko bo temu postopku sledilo tudi učitelstvo tel. banovin ter se bo solidariziralo s frakcionaško-partizansko opredelitvijo manjšine. Poleg tega pa je še vprašanje, če bo članstvo iz tel. banovin sploh odobrilo postopanje manjšine, ko odklanja sodelovanje v glavno upravo vprav v trenutku, ko je glavna uprava JUU v najboljših odnosih s prosvetno centralo in na poti k ozdravitvi ran iz preteklosti in normaliziranju razmer v korist šolstva in učitelstva.

Zdi se, da poročevalcu »Samouprave« ter manjšini učitelstva ni do normaliziranja razmer in poboljšanja odnosov med učitelstvom. Podlegli so spet navadam iz preteklih let, ko nelegitimni »voditelji« učiteljske manjšine — mimo legitimnih predstavnikov ogromne večine učitelstva in združenja — sufilirajo na merodajnem mestu izvajanje destruktivne politike do učitelstva in učiteljskega združenja.

Ogromna večina učitelstva je utrjena in preizkušena v triletih borbi, ki jo je pogumno vzdržala; zato lahko vzdrži še tri leta. Če želi manjšina, da se spet vrne na pot destruktivne prosvetne politike do učitelstva in učiteljskega združenja, Najdemo se, da bodo državniški pogledi zmazali nad ozkimi frakcionaško-strankarskimi naziranjim o pomenu JUU, ki mora združiti vse učiteljske sile za službo narodu in državi, katerima edino služi in mora služiti JUU. Sprejmite...

Ivan Dimnik, predsednik Jugoslov. učiteljskega združenja.

n Hrvatsko Posavje zelo trpi zaradi naraslih voda. Več vasi je pod vodo, in vse setev je uničena. Sava je podrla več obrambnih nasipov. Zaradi novega dežja vande se vedno naraščajo, in kmetsko pomaga voljašvo reševati, kar se še da.

n Nalvežbi dom Jadranske straže na morju bo otvoril pokr. odbor J. S. v No, vem Sadu sredi julija blizu Kotora. To je že tretje letovališče Jadranske straže na Južnem Primorju.

Novice**Nevarnost tretje poplave**

Vode znova naraščajo in grozeče prestopajo bregove

V razmeroma kratkem času grozi Sloveniji že tretja povodenj. V torek popoldne je začelo v presledkih deževati, dežilo je potlej vso noč in včeraj ves dan. Drava je znova močno narasla in nosi s sabo deske in hlode. Zemlja je od neprestanega deževja naplata, tako da ne vsrkava več vode, in da je skoraj vsa voda, ki pade odveč ter prav resno grozi z novimi povodnjami. Deževje močno škoduje prvi letošnji košnji in resno se je bati za one, ki so te dni kosili in še niso spravili pod streho, da jim bo uničeno še to, kar jim niso uničile prejšnje povodni. Enako je dež kvaren zoreči setvi in gozdicam. Potočki, kakor Pespici in družji,

znova grozijo s povodnjjo.

Tudi Sava in njeni pritoki močno naraščajo, predvsem pa grozi nova nevarnost Savinjski dolini, kjer je voda prestopila bregove. Stanje Save bo kmalu za podrg meter nad normalo. V Ljubljani je padlo v zadnjih treh dneh toliko vode, da bi bila vsa površina pokrita 6 cm debelo z vodo, če ne bi otekala. — Ljubljana bo kmalu dva metra nad normalo.

Ze dosedanje deževje je resno prizadevalo našega poljedelca, vsaka nova povodenj mu bo to škodo še nesorazmerno povečala.

Gangsterski napad na starko

Vse mozirsko prebivalstvo je silno razburil gangsterski ponočni napad v hišo posestnice Frančiške Zolnirjeve v Goretnju pri Mozirju. Neznani roparji so v temni noči sneli s strehe opeko in skozi podstrežje vdrli v posestniško stanovanje, da jih ni nihče niti slišal. V izbi so roparji najprej napadli 70-letno služkinjo in 15-letno vnukinjo Berto. Obe speči ženski so kratkoma vrgli iz postelje in ju pretepli. Istočasno je planilo nekaj roparjev na 75-letno posestnico Zolnirjevo, ki zavilo v ruho in jo zvezalo. Tudi od nje so zahtevali denar in jo pri tem pretepal. Roparji so našli v stanovanju, po katerem so si svetili z električnimi svetilkami, 4000 din gotovine in za 2000 din zlatine. Po storjenem zločinskem dejanju so pobegnili.

Prvi sta se zavedli in se razvezali služkinja in vnukinja. Nato sta razvezali še Zolnirjevo, ki se še dolgo časa ni zavedla.

n Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljica - mati Marija sta prispela včeraj popoldne v Sarajevo. S svojim spremstvom sta si ogledala katoliško in pravoslavno cerkev, džamijo in sarajevski muzej. Potem so se odpeljali k izviru neke Buzne.

n Nemški konzul v Ljubljani dr. Hans Bernard je imenovan za nemškega poslanika v Bratislavi. Njegov naslednik v Ljubljani še ni znan.

n O V Francosem Institutu v Ljubljani je francoski konzul g. Remerand s srebrnimi in bronastimi kolajnami ter s francoskimi knjigami odlikoval srednješolsko dištvo, ki je doseglo najboljši uspeh v francoščini. Srebrno kolajno so prejeli 3 dijaki in dijakinja, bronasto 6 in knjige 34 dijakov in dijakinj.

n Kongres poštnih uradnikov, ki bi moral biti na Cetinju, bo zaradi nepredvidenih ovir v Splitu od 25.—27. t. m.

n Za spremembo poštnih tarif s protektoratom in Slovaško se pogaja Jugoslavija. Doslej je bila pristojbina za telefonske razgovore že znižana, poštnina pa znesla še vedno 3 din za pisma in 1.50 za dopisnice.

n Podjetna gasilska četa na Ščavnici je zgradila lasten gasilski dom, ki bo otvorjen 18. t. m. V kratkih štirih letih ji je uspelo zbrati potreben denar za zidavo. Otvoritev je združena z gasilskimi vajami in veselico.

n Električni vod za Prekmurje zgradi fadska elektrarna. Teren že merijo. Preko Stare vasi pri Križevcih bo vodil pri Buncanih čez Muro.

n Prve turistične vagono za ozke tise so izdelale delavnice drž. žel. v Smederevu. Potreba po njih je bila velika, kajti v Jugoslaviji je prav v krajih, kjer je turizem močno razvit, še mnogo ozkotirnih prog. Vagoni so okoli 45% cenejši od sedaj uvažanih, ne zaostajajo pa v ničemer za tujimi.

n Dobrunjo pri Ljubljani. V nedeljo, 11. t. m., je imelo občni zbor Društvo kmetijskih fantov in deklet v Dobrunjah. Za predsednika je bil izvoljen G. Miklavc. Stopamo na novo in krepko delo za preporod naše vasi.

n Skarjuša pri Vodich. Smarogorski Okraj kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo, 18. junija, veliko okrajno tekmo koscev za prvaka okraja. Na tekmi bodo sodelovali kosci vseh sosednjih društev, zato bo to ena najlepših prireditvev letošnje sezone.

veda. Ženske so prebudile 17 letnega domačega fanta, ki je prenočeval v hlevu, da je odšel na vas po ljudi in po kaplana, ki je prišel spravidel gospodinjjo.

Orožniki so že aretirali 10 oseb in med njimi neko žensko, ki so vsi osumljeni, da so sodelovali pri roparskem napadu. Vse prebivalstvo pa sočustvuje s staro in plemenito posestnico Zolnirjevo, ki je vedno rada pomagala ljudem. Roparji so se gotovo nadejali pri njej še večjega plena, ker je bila Zolnirjeva pred leti v Ameriki, kjer si je prihranila precej denarja.

V BEOGRADU CVETE TRGOVINA Z BELIM BLAGOM

Beogravska policija je zadnje čase odkrila nove družbe trgozcev z dekleti. Trgovci z belim blagom so prodajali mlada dekleta v južne kraje naše države in celo v Ameriko

n 7 letno utopljenko so potegnili iz Save v Sp. Hotiču pri Litiji. V utopljenki so prepoznali tragično preminulo Ermo Vrhovčevico iz Most.

n Dva lažna mesarja sta kupila v Gortinu, občina Muta, od dveh posestnikov telci, ki jih pa nista plačala in pozneje prodala v Vuženici ter pobegnila.

n O. Domžale. Pri nas bo v nedeljo, 18. t. m., prvi tekma koscev, ki jo priredi Društvo kmetijskih fantov in deklet v Smartnem ob Savi.

n Čez kolo v občestni steber je vrglo na ovinku v Birčin vasi pri Novem mestu kovaškega mojstra Franca Mirtiča, ko se je hotel zgoliti neki ženski, Mirtič si je zdrbil čeljust in si pretresel mozgane.

n Izkopan bog s tremi obrabi. Posestnik Cirer je izkopal v Kapli vasi v Tržišču na Dolenjskem pri obdelovanju svojega posestva grob, v katerem je našel kamenito glavo boga s tremi obrabi. — Zemljišče, kjer je bil izkopan grob, je bogato na izkopaninah in se je že v bližini sedaj izkopane grobišča marsikaj odkrilo.

Celje

n Velika množina češenj in vrtnih jagod se je te dni pojavila na celjskem trgu. Češnje in jagode se prodajajo po 2 dinarja liter.

Pred pocenitvijo sladkorja

PO NAPOVEDIH FINANČNEGA MINISTRA SE BO SLADKOR POCENIL ZA OKOLI 3 DINARJE.

Kot smo že poročali, se zaloge sladkorja zelo naglo krčijo, tako da je pričakovati, da bo sredi julija ostala naša država brez domačega sladkorja. Na tem mestu smo pravtako že opozorili, zakaj je prišlo do tega ter žigosali vzroke naše »sladkorne politike«. Po računih strokovnjakov bo morala naša država uvoziti do nove kampanje domačega sladkorja iz tujih najmanj 1300 vagonov sladkorja. Kako se bo to zgodilo še ni dokončno določeno, sklenjeno pa je, da se bo ta sladkor uvozil iz Češko-moravskega protektorata.

V zvezi z razpravo o uvozu sladkorja iz tujine je podal finančni minister zelo važno in obenem silno razveselivo izjavo, da je pripravil znižati trošarino na sladkor za okroglo 3 din pri kg. Od tega bi se 30 para uporabilo za zvišanje cene

PAZITE NA NAPIS

Ki-Ki

PROIZVAJA: UNION, ZAGREB

n Pripravljalni tečaj gasilske župe celjskega okraja za nastop s plinskimi maskami na jugoslov. Gasilskem kongresu v Ljubljani se vrši v nedeljo, 18. t. m. dopoldne v gasilskem domu na dvorišču mestnega poglavarstva.

n Nalivi v Celjski kotlini. V noči od torka na sredo, v sredo popoldne in ponoči na četrtek so bili nad Celjem in okolico zopet močni deževni nalivi. Savinja, Vogljanja in drugi pritoki so zelo narasli in ako ne dobimo legega vremena, grozi nevarnost poplave. Trajno deževje povzroča veliko škodo na travnikih, ker so že mnogi pričeli s košnjo in trava gnije v plasteh. Žitna polja so vsa poležana. Sadej, ki je obetalo bogato letino, pada na tla in bo letina mnogo slabša, kakor je bilo pričakovati.

n Posebni avtohus iz Celja na župni zlet v Mursko Soboto v nedeljo ne bo vozil, ker se je oglasilo premočno interesov. Udeleženci se odpeljejo z rednim osebnim vlakom ob 3²⁶ jutraj, že ne bo vozil posebni vlak, kar bo pravosodno objavljeno. Voznina je polovična. Zletno zveže povzroča veliko škodo na travnikih, ker so že mnogi pričeli s košnjo in trava gnije v plasteh. Žitna polja so vsa poležana. Sadej, ki je obetalo bogato letino, pada na tla in bo letina mnogo slabša, kakor je bilo pričakovati.

n Nesreči. 34-letni gradbeni delovodja Ivan Breznšek iz Rogatica je polnil naboje za mino. Pri tem mu je eksplodiral naboje in mu odtrgal levi prstane. — 11-letni sin delavice Viljem Kostomaj iz Dobrove pri Celju je doma pri igranju padel in si zlomil levo roko v zapetju. — Oba ponorečena se zdravita v celjski bolnišnici.

Ptuj

n Novo društvo v Ptuj. V nedeljo 18. junija bo ustanovni občni zbor Društva slovenskih obrtnikov v Ptuj. Vrši se ob 8. uri jutraj v restavraciji »Sion« v Ptuj. Takoi nato bo večje zborovanje obrtnikov ptujkega okraja. Sklicuje ga Zveza slovenskih obrtnikov in Ljubljani.

n Sokolsko (aborjenje). Tudi ptujška sokolska mladina se veseli taborjenja ob Bohinjskem jezeru, ki bo od 4. avg. Priljave sprejema g. Šober Milenko.

n Izpodneslo ga je. Šalamun Ivan, irgovec iz Placarja pri Sv. Urbanu se je peljal z motornim kolesom iz Ptuja domov. Nedaleč od gost. Bračič se je izognil nekemu pljuncu, ki ga je hotel napasti. Pri tem je vozilo izpodneslo. S čisto prelomljeno levo nogo v gležnjih so ga prepeljali v ptujško bolnišnico.

n O češnjah. Ptujski trg je obložen s češnjami. Dnevno je razvrščeni po 50 velikih košar. Spočetka je stal 1 1/4 din, sedaj stane 1.50.

RACUNAJOCI KONJ

„Ali mi lahko izračunaš moj prihodninski davek?“

Maribor

Kako živi in misli slovenska mladina

Kam z generacijami, ki odrasčajo in trkajo na vrata življenjske oksistenice

V Felčevih dvorani na Tezmem je predaval pred dnevi pred napolnjenimi dvoranami zbrane mladine publicist Ivan Bratko o mladinskem vprašanju. Predavatelj je nakazal mladinsko vprašanje na podlagi naših gospodarskih razmer, v katerih ta mladina odrasča in živi. Z nastopom gospodarske krize je nastalo prav resno vprašanje, kaj bo z mladino, ki jo je ta kriza kar najmočneje prizadela; kajti naše gospodarstvo, ki so mu bile prezreane niti razvoja, ni bilo več sposobno sprejemati vedno številnejših rodov slovenske mladine. V desetih letih naraste prebivalstvo Slovenije za 110.000 ljudi. Kje naj najdemo kruha ti novi desetletiški? Obrtna delavnost (krojaštvo in čevljarstvo) stalno nazaduje, tovarne se odseljujejo, na kmetih je pre malo kruha. Posledica vsega tega v gospodarstvu je velika in latentna brezposelnost mladine. Zategadelj si mladina pomaga s priložnostnimi službami, s sezonskim delom v tujini, in s šušmarstvom (brezposelni pomočniki). Dejstvo je nadalje, da je naše gospodarstvo v nazadovanju in da se izčrpna zemlja ne kultivira. Živinoreja, ki je bila temeljna postavka našega kmetištva, je neverjetno nazadovala. Pred vojno je bilo v hlevih naših kmetov 600.000 krav, 1926. je bilo le 300.000 krav.

Take zastane gospodarske prilike preprečujejo mladini, da si ne more ustvariti lastnega doma na podlagi trdne in solidne eksistence. Za mlade ljudi pa je najvažnejše, kako naj se te razmere spremenijo, da bo prišla mladina v ure-

ljeno razmere, kjer bo imela dovolj možnosti, da si ustvari lastno družinsko življenje in se uvrsti kot koristen ter produktiven člen v človeško družbo.

Socialne razmere mladine so danes take, da je mladina ogrožena v svojem fizičnem in duhovnem razvoju. Jugoslov. unija za zaščito otrok je ugotovila, da živi 51% naše mladine v nezdravih stanovanjskih razmerah. Slabo hranjenih je 60%. Zadostne oblike nima 47%. Vseh slovenskih otrok, ki se splošno v času, v katerem se največ piše, je — 52%. Med osnovnošolskimi otroki imamo vsako leto okrog 1600 beračev, od teh 1400 brezdomcev.

Ti žalostni procenti nam razloščajo, zakaj število rojstev v Sloveniji pada,

„Majhen lijak na velikem sodu“
Nemogoče razmere na edinem mariborskem mostu

Glavni most je leto za letom bolj podobnej majhnemu lijaku na velikem sodu. Ta vtis se nam vsiljuje, ko opazujemo vrvenje čezeni v najbolj prometnih urah. Dolge procesije, ki ga dnevno prehajajo, bi dosegle število mestnega prebivalstva. Pomislimo le na množice iz V. okraja, katerih število presega ono levega dela mesta, in na sosednje občine, ki imajo dnevno posel v smestue — kakor se navadno izražamo —! Večkrat morajo pešci pri prekoračenju ceste na pravo stran izgubiti precej časa in napeto opravovati, da ne pridejo pod vozila, od katerih vozijo

problem populacije je v svojem jedru socialni problem. Stariši se bojijo roditi mladino, ker ji ne morejo nuditi urejene- ga življenja. Predavatelj je tu poudaril, da naš narodni interes zahteva, da se v volec življenjske sile slovenskega naroda zopet okrcpl.

Po stvarnem predavanju se je razvila med mladino živahna diskusija, v katero so posegli tudi navzoči vzgojitelji naše mladine (zg. Ledinek in Lukman). Ki sta prikazala stanje tezenske mladine, in v kateri je mladina poudarila potrebo po skupnem delu vse mladine v narodno-obrambenem in socialnem delu, ki je predpogoj življenjskega razmaha naše mladine.

nekatera prenelo.

Ne gre več, most ne more več polno vredno vršiti svoje naloge, pa naj bi bil na njem še tako popolen cestni red. Tako sodijo vsi pešci in vozniki, ki se ga dnevno poslužujejo. Sodimo, da je tudi mestna uprava tega mnenja in enako tudi gospodarski krogi in cestna uprava. Vsi vedo, da je vprašanje nove zveze obeh bregov zvezano z velikimi finančnimi težavami, toda za zadevo, ki v svojem pomenu in nujnosti neizbežno raste, in sega globoko v interes splošnosti, je treba sredstva dobiti.

* Interesotom angleških počitniških tečajev v Mariboru javljamo, naj se za informacije obrnejo na g. Gnivska v Angleškem klubu. Gregorčičeva 12/1. med 16. in 18. uro ali pa na telefon 22-03. Prijaviti k tečajem se sprejemajo samo še do 20. junija.

* Skladovnica desk pokopala pod sabo starčka. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 65-letnega prižnostnega delavca Jožefa Pavlina, na katerega se je zrušila skladovnica desk ter mu zlomila desno nogo.

* Skok skozi okno. Iz prvga nadstropja lukajenje bolnišnice se je pognala v lipni duševni zmedenosti delavka 30-letna Elsa Permozerjeva. Bolnica si je pri padcu na link pretrpela mozgane ter se užje poškočevala.

* Mariborskemu trgovstvu! Vabimo naše člane, da posejijo v čim večjem številu glavno skupščino Zveze trgovskih združenj dravske banovine dne 18. t. m., pri kateri priliki si lahko ogledajo tudi razstave na Prekmurskem tednu. Za vožnjo z avtobusom, ki stane tja in nazaj din 50.— se je prijavitelj Putnik najkasneje v petek, dne 16. junija do 12. ure. — Udeležba te stanovske prireditve je Vaša stanovska dolžnost! Zdrženje trgovcev za mesto Maribor.

Sokolstvo

Tekme Mariborskega sokolskega okrožja

Preteklo nedeljo prispodnela je Mariborsko Sokolsko okrožje izvršilo svoje splošne tekme na telovadnici Sokola Maribor Matice. Sodelovalo je 54 tekmovalcev in 34 tekmovalk. Članov, članic, moškega in ženskega naraščaja: — Uspeshi so naslednji: Vrsta članov: srednji oddelek I mesto Maribor I z 3750 točk. 75,52%; nižji oddelek I mesto Maribor Mat. z 3765 točk. 76,84%; 2 mesto Maribor II z 3657 točk. 75,24%. Vrsta moš. naraščaja: višji oddelek I mesto Maribor I z 3795 točk. 77,44%; srednji oddelek I mesto Maribor I z 3394 točk. 69,27%; nižji oddelek I mesto Maribor I z 4032 točk. 82,26%; 2 mesto Maribor I z 3192 točk. 65,14%. Vrsta članic: nižji oddelek I mesto Matice z 352 točk. 73,38%. Vrsta žen. naraščaja: višji oddelek I mesto Matice z 414 točk. 86,38%; nižji oddelek I mesto Maribor I z 373 točk. 89,90%.

Kot posamezniki si delijo mesta: V sred. odd. članov: Zel Svetozar I mesto z 696 točk. 87%; Utočič Mate 2 mesto z 668 točk. 83,50%; Zadnik Joža 3 mesto z 624 točk. 78%; vsi trije člani Maribor I. V nižjem odd. članov: Zivčič Dušan (Matice) I mesto z 701 točk. 87,62%; Pogler Viktor (M. II) 2 mesto z 682 točk. 85,25%; Gerželj Rudolf (M. II) 3 mesto z 676 točk. 84,50%. V višjem odd. moš. naraščaja: Kranjec Drago I mesto z 724 točk. 90,50%; Leban Savo 2 mesto z 692 točk. 86,50%; Medveček Mile 3 mesto z 613 točk. 76,62%. vsi trije Maribor I. V sred. odd. moš. naraščaja: Katol Ivan I mesto z 705 točk. 88,25%; Klep Franc 2 mesto z 621 točk. 77,62%; Certalč Josip 3 mesto z 590 točk. 73,75%. vsi trije Maribor I. V nižjem odd. moš. naraščaja: Gala Stojan I mesto z 724 točk. 90,50%; Jankovič Mojmir 2 mesto z 702 točk. 87,75%; Krapša Arnold 3 mesto z 664 točk. 93%. vsi trije Maribor Matice.

* Lepota in sreča ležita deloma v Vaših rokah. Čuvajte to dragoceno imetje! Regujte svojo kožo z učinkovito Solea-kremom!

Obiskovalci svetovne razstave v New Yorku dobijo lahke v bilanciranih „Putnikih“ vse potrebne informacije in navodila za potovanje po svetovni New York.

m Z „Jeruzim dohtarjem“ bo nastopila žiljovka igralna skupina v soboto, 17. t. m. ob pol 21. uri v dvorani Ljudske univerze.

m. Nočna lekarniška služba (od 10. do vključno 16. junija): Mestna lekarna pri Ortu, Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Melske ceste, tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. Danes veseli murčini slager „Parisko dekle“, Lily Ponsi Zabava in smeh.

* Kino Esplanade. „Kraljev tenor“, razkošna zabava-veseloliga z Lucie Englisch, Rose Stradner, Willy Eichberger, Leo Slezak — Kot dodatek prikazujemo obisk Nj. kr. V. kneza namestnika Pavla in kn. Olge v Berlinu.

* Union Kino. Do vključno petka „Velika ljubav“, najnava zabavna veseloliga z William Powell-om in Myrna Loy.

Radio

Petek, 16. junija

Ljubljana: 12 Odmevi iz nasih krajev; 13:20 Iz naših spevoiger; 18. Zenska ura; 18:20 Pesmi iz Beneške opere „Pri naši kočici“; 18:40 Navodila za zaščito pšadi zračnimi napadi; 19:50 Količek SPD; 20:10 Iz operne carstva; 21:10 Komorni pihalni trio; 22:30 Angleške plošče. — Beograd: 17. Zabavni koncert velikega RO; 19:05 S. Lankje iz Valjeva; 20. Prehosp koncerta iz Zagreba; 20:30 Jugosrbske pesmi poje ga. Zlata Gjunjanec; 21. Gobjljeva komedija „Zenitev“; — Solija: 17. Lahka glasba; 19. Koncert bolgarske glasbe; 21. Veliki svečan koncert, nato plesna in lahka glasba. — Bukarešta: 19:35 Gaudouva opera „Faust“; — Firenze: 19:15 Pergolesijeva opera „La serva padrona“; — Budimpešta: 20:10 Wagnerjeva opera „Lohengrin“; Berlin: 20:15 Künnelejeva opereta „Rojak iz Dingstad“; — Rennes: 20:30 Offenbachova opereta „Gospodinja admiral“; — Dunaj: 20:55 Koncert dunajskih filharmonikov.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Uradni tačaji: London 206.10—209.30, Pariz 116.37—118.67, New York 438.12—444.12, Curih 985—1005, Milan 231.75—234.95, Amsterdam 2338.50—2376.50, Berlin 1769.12—1786.88, Bruselj 747.50—759.30. Tečajni na s vobodnem trgu: London 266.40—259.60, Pariz 144.83—147.13, New York 543.69—551.60, Curih 1237.17—1247.17, Amsterdam 2905.41—2947.41. Drž. papirji: vojna škoda 470 bl. 4 odst. agrarij 61 d. 4 odst. sev. agrarij 60.50 bl. 6 odst. begl. obvl. 87 d. 6 odst. dalm. agrarij 86—87, 7 odst. stab. pos. 89 d. 7 odst. inv. pos. 100—101, 7 odst. Blair 94.50—98, 8 odst. Blair 101—102. Delnice: Nar. banka 7500 d, PAB 212 d, Trbovlje 171—176.

Blagovna poročila

Novosadska borza: Penica: baška in sremška 147—149, banatska 145—150. Rž: baška 140—142. Ječmen: baški in sremški 152.50—155, juri 180—185. Kova: za: baška 114—115. Moka: baška in banatska „Og“ in „Ogg“ 250—240, „2“ 210—220, „3“ 190—200, „5“ 170—180, „7“ 145—155, „8“ 115—120. Fižol: baški in sremški beli 295—300.

Kritičen sprehod po mestnem parku

O našem mestnem parku se je izčrpano pisalo in še več govorilo. Lep je, prijeten, udoben, naravno urejen in zato toliko bolj prikupen. A ni nobena reč tako popolna, da bi ne imela tudi pomanjklivosti. Tako je tudi tukaj. Če že moramo opraviti možnosti in tam premajhno skrb in nego, čemur so nedvomno kriva premajhna sredstva, se nam zdi potrebno opozoriti na glas občinstva, ki se dosledno spodbika nad umazano vodo ribnika. Drugo vprašanje se tiče nekaterih debel, ki motijo sliko soglasja. Te občane bi bilo treba iztrebiti in jih po možnosti nadomestiti z novimi vrstami. Sence je itak dovolj. Da-

našnje občinstvo se ne boji več sonca, ki ni končno pri nas tako močno, da bi se mu morali umikati.

Park se ponaša z raznovrstnimi listavci in iglavci s tujih tlat, kar mu je vsakekor v bogat okras. Ni pa umestno, da pogrešamo več značilnih dreves in grmov naših gozdov, ki bi park poživili in dvignili sliko domače prirode. Tudi se nam zdi umestna opazka, da naj bi tuja drevesa in grmi imeli tablico z nazivom.

Moderni vrtni so opremljeni tudi z botaničnim vrtnom. Seveda bi bila taka zahteva v naših razmerah glas vpljočega z puščavi.

Rekla je, da bo skočila v Dravo

JULIJANA MARIČEVA JE BREZ SLEDU NEZNANOKAM IZGINILA

K delavki Alojziji Loberjevi v Motherly ulici je prišla pred kratkim služkinja Julijana Maričeva. Maričeva je hotela nastopiti pri Loberjevi službo, ali ta je ni rabila. Maričeva se je žalostna poslovila

in rekla, da bo skočila v Dravo. Videli so jo, da je odšla k Dravi, tako da obstaja resen sum, da se je obupnaka pognala v vodo. To pa toliko bolj, ker je že nekaj dni ni nihče videl.

FRANCOSKI GOSTJE V MARIBORU

Francoski konzul v Ljubljani, g. Remérand, bo v soboto, 17. junija, s svojo družino posetil francoski krožek v Mariboru in bo prisotvoval zaključni slavnosti otroških tečajev, ki jo priredi krožek v Vesni. Spored te prireditve obsega francoske recitacije, pogovore, pesmice, rajanje, igro o rdeči kablci in gostitvev otrok, ki sodelujejo. Odbor vidno vabi vse prijatelje Francije, člane društva in nečlane, posebno pa starše otrok, ki se uče ali se bodo učili francosčine, da pridejo na to slavnost. Tako lahko izkažejo dragim gostom svoje veselje nad njihovim obiskom in se sami prepričajo o jemem uspehu, ki ga kažejo otroški tečaj francoskega krožka. Začetek prireditve ob 16.30, vstopnine ni.

REJENKA PREPEPLA GOSPODINJO

Od Sv. Jakoba v Slovenskih gorah so pripeljali v mariborsko bolnišnico 69 let staro posestnico Ivano Poličev, ki jo je njena 90 letna rejenska prepepla, da ima starka poškočbo po vsem telesu.

m Poziv trgovstvu. Mariborski trgovci, ki nameravajo razstaviti svoje blago v okviru trgovske razstave na letošnjem Mariborskem tednu, se pozivajo, da se zglašajo čimprej v pisarni Združenja, Jurčičeva ul. 8/ I, najkasneje pa do vključno 28. junija. Združenje trgovcev za mesto Maribor.

m Hišni posestniki, vložite pri davčni upravi čimprej prijave za znižanje posebnega prispevka za obrambni sklad.

m Četrtnska vožnja v Mursko Soboto velja za članstvo Sokola, in sicer v zvezi z žel. legitimacijo K 14, ki jo izdaja potniška blagajna.

m K „Zanimivi strojepisni tekmi“ dodatno poročamo, da se je ta tekma vršila v okviru tečaja „Hermes“.

m Maturanti 1924. učiteljska Maribor obhajamo 15-letnice mature v nedeljo, 2. julija, ob 8. uri sv. maša v franc. cerkvi, za rajne profesorje in sošolce, nato malica v Narodnem domu, ob 10.12 odvoz v Limbuš k Robiču. Prijave: Kopriva učiteljska, Maribor.

m Letalskega napada na Maribor se ne bo. Preložene so obrambne vaje proti letalskim napadom, ki so nameravale biti že v prvi polovici junija.

m Nezreče. 3letna hčerka občinskega sluga iz Zpkove Marija Herzogova je padla na dvorišču in si zlomila roko. — S kolesa je padel in si močno poškočoval rano, da se je moral zateči v bolnišnico po pomoč, delavec Peter Černe s Pobrežja. — Vroč lug po telesu si je polila 30 letna Marija Palova iz Nove ulice na Pobrežju. Poškodovanka ima opekline po obeh nogah.

Kultura

Leonardo da Vinci

V Palazzo dell'Arte v Milanu je bila nedavno odprta že dolgo pripravljena in napovedovana razstava veličnina Leonarda da Vincija. Da Vinci je bil rojen leta 1452. pri Florenci, umrl pa je leta 1519. v Franciji. Bil je slikar, kipar, arhitekt, inženir, anatom, matematik, astronom in kulturni zgodovinar. Zaprutil je slike, kipe, načrte, a še več genialnih idej, ki pri njegovih sodobnikih niso našle ne zanimanja ne razumevanja, ampak so jih urednišči šele rodovi prihodnjih stoletij. Popolnoma upravičeno je zapisal nekdo, da bi bilo človeštvo že dosti dalje kakor je, ako bi bili sodobniki Leonarda da Vincija domleli njegovo genialnost in se je praktično poslužili.

Zaradi idej, ki so ostale le ideje, in načrtov, ki so ostali le načrti, je glavni pomen Leonarda da Vincija dandanes samo še v slikarstvu. Njegovo najznamenitejše, res dovršeno kiparsko delo je bilo žal uničeno in je znano le po pobudah, ki jih je dalo njegovim posmolevalcem. Sedanja milanska razstava pa prav glede slikarskih del velikega mojstra ni popolna, ker manjkajo vse njegove slike izven Italije, predvsem one iz Pariza, ki

so najzrelejše in predstavljajo višek vsega, kar je ustvaril. Zato pa so posvetili prireditelji tem večjo pažnjo prikazu Vincijevih idej in iznajdb, katere so ponazorili s skrbno izdelanimi modeli. Tako vidijo obiskovalci razstave modele po njem zamišljenih letal, mostov, cerkva, orožja, trdnjav itd. Popolno so zastopane na razstavi tudi risbe. Pravilno pojmovanje razstave se nam pa odkrije šele tedaj, ako vemo, da obsega sedemnajst dvor.

M. G., ki je napisal v tedniku »Die Weltwoche« duhovito razmišljanje o tej razstavi, pravi, da je najveličastnejši prikaz velike tragedije velikega uma, ki je presegel stoletja in se zato utopil v nezaznamovanju svoje mgle sodobnosti. Toda njegove dovršene slikarske umetnine so se rešile iz te tragedije in ostale za vse čase priče nedosežne veličine, ki priljubljen v teh tednih v Milanu tisoče ljubiteljev genia Leonarda da Vincija iz vseh krajev Evrope in tudi z drugih celin. Tudi iz Slovenije, celo iz Maribora, se pripravljajo nekateri, da pomomajo k zapuščini tega nesmrtnega Florentinca.

PROTI UMETNIŠKEMU KIČU.

Društvo slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani je izdalo sledeči poziv slovenski javnosti: »Že leta in leta opažamo, da se je širno Slovenije razpaslo krošnjarjenje s slikami in kipi. Razni ljudje od vseh vetrov in vseh mogočih zunanosti obletavajo hiše, obredajo vsa stanovanja, ponujajo in vsiljujejo manjvredno blago — kič. Zgodilo se je celo, da je nek kič nepridiprav ponaredil podpis našega znanega mojstra in potem zelo uspešno prodajal te, s falsificiranim podpisom opremljene zmazke. Zlasti naša imovitejša podeželske ljudi imajo ti krošnjarji na piki. Svarimo zato vse pred njimi! Pokažite jim vrata, kjer koli se pojavijo! Kupujte umetnine naravnost od umetnikov! S tem podprete našo umetnost in dohčete svojo kulturno stopnjo. Ako si hočete nabaviti kako umetnino, pa ste v dvomih, pišite na naslov: Društvo slovenskih likovnih umetnikov, Ljubljana, Aškerčeva ulica 9. Tam dobite naslove vseh naših umetnikov ter potrebne podatke in nasvete, ako jih želite. — K temu bi pripomnili, da so taki krošnjarji zlasti tudi Maribor že popolnoma preplavili in jim nasledajo celo ljudje, od katerih tega ne bi pričakovali. Kdor kupuje slike ali kipe, se mora zavedati, da imajo originalni vrednost samo tedaj, kadar je na njih podpisani priznan umetnik in so tudi v resnici njihovo delo. V Mariboru postreže interesentom z informacijami in nasveti rade volje tudi Umetniški klub.

k. Slovenski skladatelj v Parizu. Le-

tos v jeseni bo priredila znana Shola cantorum v Parizu koncert, na katerem bo izvajana tudi skladba ljubljanskega slovenskega skladatelja L. M. Škerjanca, ki bo pri klavirju sam nastopil na koncertu.

k. Sarajevska revija »Prezled« izda v kratkem posebno, Slovcem posvečeno številko, h kateri bodo prispevali s svojimi spisi tudi razni slovenski kulturni delavci in umetniki.

k. Nova češka opera. Gledališče v Moravski Ostravi je doživelo nedavno krstno predstavo nove opere Jaroslava Vogla. Imenuje se »Jovana« in je prirejena po neki pripovedki Mičuna Pavičevića, znanega črnogorskega folklorista.

k. Družina kot temelj za vzgojo k narodni zavednosti je naslov uvodne razprave v zaključni dvojini številki II. letnika mariborskega mesečnika »Roditeljski list«. Napisal jo je prof. dr. Anton Trstenjak in se dotaknil s tem vprašanja, kateremu bi morali zlasti mi tu v Mariboru in na severovzhodu posvetiti še davnno veliko več pozornosti, kakor smo je. Prav tehtni so tudi priporoki dr. S. Gogala o vprašanju visoke oči v družini, Vilka Kolarja o kmečki družini in kmečkem otroku, S. L. o vprašanju več otrok, Julija Kontlerja o vrtnarju, rejcu in vzgojitelju, Gustava Šilihja o otroških napakah, dr. Škerlja o vzgoji za življenje v družbi, M. Ostrovskeve o šolski mladini in častnikih itd. Razen tega je v zvezi še več drugih sestavkov, poročil in nasvetov. »Roditeljski list« izdaja Pedagoška centrala v Mariboru v uredništvu prof. Gustava Šilihja.

Sport

Pariški finale brez Jugoslovanov

Na mednarodnem teniškem prvenstvu Francije v Parizu se bo po porazu Punčeca v četrtfinalu, ki je izgubil proti Američanu Mac Neillu, odigral finale v singlu gospodov brez sodelovanja naših mušketirjev. Mac Neill je premagal Punčeca v štirih setih z rezultatom 6:4, 1:6, 6:3, 6:1. Punčec je igral vidno utrujeno, občinstvo ga po njegovih prejšnjih nastopih naravnost ni moglo spoznati.

V igri gospodov v dvoje sta Punčec in Mitič premagala madžarski par Asboth-Szigeti z 2:6, 6:4, 6:1, 7:9, 7:5. To je bila ena izmed najzanimivejših dosežljivih iger. Naš par ni igral ravno taktično najbolje, posebno ne pri mreži, na koncu je odločila večja rutina in kondicija naših zastopnikov, ker sta Madžari, ki sta začela jako ofenzivno, močno omagala. V drugem doublu gospodov sta Kukuljević in Nizozemec Van Swall izgubila proti madžarskemu paru Feret-Gabory s 4:6, 2:6, 4:6.

Poraz železničarjev v Romuniji

Romunija—Jugoslavija 2:1 (1:0)
Jugoslovanska železničarska reprezentanca, ki je bila sestavljena iz po dveh igralcev iz Maribora, Zagreba, Niša in Škoplarja ter treh Beograđanov, je nastopila v Bukarešti na stadionu CFR na jubilejnih prireditvah romunskih železničarjev ter je prvi dan izgubila tekmo proti Romuniji z 2:1 (1:0). V našem moštvu sta jako uspešno sodelovala tudi člana mariborskega SK železničarja Ronjak Arnold (desno krilo) ter Antolčić Franc (levi branilec). Ronjak je zabil tudi 1 gol. Romuni so bili tehnično boljši naš protinik, naši pa so se borili z večjo požrtvovalnostjo. Krivdo na porazu pripisujejo slabemu vratarju. Tekmo je gledalo 25.000 gledalcev. Grška reprezentanca, ki bi morala drugo dan nastopiti proti naši ni dospela v Bukarešto.

Olimpijski dan nogometašev

Kakor ostali sportniki, bodo tudi mariborski nogometaši nastopili v okviru Olimpijskega dneva ter priredili nogometni turnir, ki nam bo podal revijo naših najboljših nogometašev. Igralo se bo pod malo izpremenjenimi piličkami, ker bo vsaka tekma trajala le 2 x 20 minut, kar bo olahko tudi najbiježjemu v konkurenci prineslo zmago, ako bo pri event vodstvu ubralo pravilno taktiko. Takšni turnirji radi prinesejo presenetljive rezultate. Turnir se bo odigral po enojnem pokalnem sistemu, najprej bosta nastopila izžrebana para železničarji Slavija in Maribor-Rapid, nato pa premagane in zmagovalca. V zvezi zaju nedoločena rezultata odloča žreb. Vsa sodelujoča moštva bodo prejela od olimpijskega odbora častne diplome.

Teniški olimpijski turnir

Na Olimpijski dan bodo mariborski klubi ISSK Maribor, SK železničar in SK Rapid priredili na igrišču ISSK Maribora propagandni teniški turnir v singlu gospodov, na katerem imajo pravico sodelovati vsi člani mariborskih klubov. Igrali se bodo največ tri seti, seti na prednostni games. Zmagovalec turnirja bo dobil naslov Olimpijskega prvaka Maribora 1939 in častno plaketo olimpijskega odbora, drug in tretji pa prejmeta častno diplomu. Prijave brez prijavnine je treba izročiti preko klubov vodji turnirja g. Srečku Voglarju najkasneje do 17. junija ob 19. na igrišču ISSK Maribora, kjer bo istega dne ob 19.30 žrebanje. Prijavljenci morajo dati žoge

LEPOTA IN SREČA

leži delome v vaših rokah. Cuvejite to dragoceno imetje Noguļte svojo kožo z učinkovito Solea-kremol

sami na razpolago ter sodelovati kot sodniki.

Pričetek turnirja v nedeljo, 18. junija, ob 8. Kdor pravočasno ne bo prišel, bo črtan iz konkurence. Glede žog odloča sporazum obeh nasprotnikov, če tega ni, pa vrhovni sodnik g. ravn. Babič.

NOGOMETNI TURNIR V CELJU

Olimpijski nogometni spored v Celju se bo pričel v nedeljo ob 16. na Glazif. V turnirju bodo nastopili najprej Jugoslavija-Atletik ter Celje-Olimp, nato pa premagane in zmagovalca.

TENISKI TURNIR V CELJU

Tudi celjski teniški igralci bodo nastopili na sporedu Olimpijskega dneva v Celju na igriščih v mestnem parku. Sodelovalce bodo poleg gospodov tudi dame. Zmagovalec v vsaki skupini dobi naslov Olimpijskega prvaka Celja. Pričetek turnirja bo ob 9. uri.

s Poslovni odbor LNP-a je razen pokalne nogometne tekme Maribor—Mura, ki bi se morala v nedeljo odigrati v Mariboru, preložit tudi juniorsko finalno tekmo za prvenstvo LNP-a Celje—Maribor.

Šah

TURNIR SK ŽELEZNIČARJA

Mariborski SK »železničar« prireja večji šahovski turnir za prvenstvo mesta Maribora za leto 1939. Turnir bo pričel 3. julija. Podrobnosti o prijavi in podobno bomo še objavili.

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

»Kaj, vruga, pa mislite, Piper?« je jezno vprašal Carrington. »Ali vas to mar kaj briga? Gospoda bom pustil tja, kamor bo mi všeč.«

»Opristite mi,« je dejal kapitan Piper in stopil bliže. Zagodil se je med vrata pisarne in med tri može, ki so hoteli iti dalje. »Moja naloga je, da pazim na red v pisarni. Če mi pustite pet minut časa...«

»Niti minute ne, Piper,« je odvrnil Carrington. »Neumnostno govorite, Piper. Kar lepo pojditе svojo pot!«

»V dveh minutah bom pobrisal prah in vse nredil,« je poprosil sluga.

»Niti sekunde ne, ker tega ne boste storili,« je jezno vztrajal Carrington.

Odrnil je Piperja in odprl vrata.

»Ne zamerite mojemu služabniku, gospoda,« je rekel nato. »Prvič je tako trimast... Piper, pospravite mizo v salonu!«

»Da, gospod,« je zagodel stari mornar. Brez besede je odšel in Carrington se je z nezadovoljnim pogledom ozrl za njim.

»Čuden je danes,« je zagodrnjal in sko-

mignil z rameni.

Pisarna je bila prav prikupna. Ob straneh so bile police s knjigami, na sredini pa udoben naslanjač, ki je Eustacea kar valil, da bi se bil zleknil v njem. Bill Beeke je takoj ugotovil, da je bila soba v najlepšem redu in da ni bilo niti praška niker. Njegove oči so blodile po stenah in se iznenada ustavile na nekem predmetu, ki je visel sredi stene nad kaminom: na stari pištoli iz sedemnajstega stoletja.

DVANAJSTO POGLAVJE.

Skrivnostna odločitev Williama Beekea.
Mladi grof Eustace Cavendish, ki je bil drugače tako miren in hladnokrven, je ob pogledu na to starinsko pištolo izgubil glavo.

»Vraga! je vzkliznil.

Carrington ga je presenečeno pogledal. »Kaj pa je, mladi mož?« je začuden vprašal.

»Vem, kaj,« je z nasmehom odvrnil Beeke. »Tale naslanjač ga mika.«

»Kako?«

»Mlad je še in razvajen, zato naslanjača kar ne more videti. Če bi ga pustili, da bi sedel vanj, stavim, da ga ne bi

spravil več iz te sobe.«

Pogledal je okoli sebe.

»Oh, Adamsov bufet. Lep je!«

Uthnil je in se približal lepemu kosu pohištva, ki je bil pristen, kakor je spoznal na prvi pogled.

»No, kaj pravite?«

»Čakajte, naj malo premislim. Ne vem, kaj naj rečem. Odlično je izdelan, toda rekel bi, da ste ga vi izdelali.«

Carrington se je zasmajal.

»Zmotili ste se, Beeke!« je vzkliznil otročje veselo. »To je pa pristen Adams. Menda bi se mi radi prikupili, ker ga pripisujete meni.«

»Tako?« je dejal Beeke.

Se nadalje je opazoval bufet, mimogrede pa je nekajkrat ujel s pogledom pištolo na steni. Spoznal je, da je isti model, kakor je bila tista, ki je ubla Pagea.

All je bilo to slepo naključje? Pištole iz sedemnajstega stoletja niso redke in ta je bila tako vidno nastavljena, da je morala zbuditi pozornost. Če je imel Carrington kaj na vesti, ne bi bil spustil obiskovalcev v to sobo, zlasti ko je vedel, da sta s Scotland-Yarda. To bi bilo le preneumno izjardovanje. Sicer pa...

Beeke, ki je nehal opazovati bufet, se je začel zdaj zanimati še za druge predmete. Počasi se je približal kaminu.

»Kakšna lepa slika, gospod!« je vzkliz-

nil, ko se je ustavil pred mahnim akvarijem. »Ali je vaše delo? Ali ste tudi slikar?«

»Ne, s slikanjem se pa ne ukvarjam,« mu je segel Carrington v besedo in se posmejal. »Ali niste spoznali pokralne na tej sliki? Dolina pod Mallow-Datchetom.«

Beeke se je pod pretvezo, da opazuje sliko, naslonil ob kamin. Njegov nos je obstal za nekaj sekund v bližini pištole. Zadahal je slabotno vonj po smodniku. Toliko, da ni od presenečenja vzkliznil. Pištola je bila nedavno uporabljena. Nedvomno je pred njim viselo orožje, ki je ubilo Pagea.

Kakšen nenavaden položaj! Beeke, ki se je že zmerom delal, kakor bi bil prav vneto opazoval pokralno, je hitro premislil dogodke zadnjih dveh dni, in prvič v življenju ga je nekaj zmedlo. Dva človeka sta prebivala v tem poslopju in pištola je izdajala, da mora biti eden izmed njih morilec. Toda dejstva so odločno govorila proti krivdi tega ali onega. Če bi bil Carrington morilec, ne bi bil pustil Beekea v sobo, kjer je bilo lahko razstavljeno morilsko orožje. In če bi bil Carrington morilec, bi bil orožje zavrgel, ali pa vsaj skrj. Po vsem svojem vedenju je puščavnik kazal, da je človek, ki se ničesar ne boji in ki ničesar ne prikriva. (Dalje sledi.)

Zanimivosti

Mitsui — dinastija japonskih milijarderjev

Tri sto let staro trgovsko velepodjetje v Tokiu vodi večino japonskega prometa in premore 64 milijard dinarjev...

Odkar se je Tokio opomogel od strahotnega potresa, ki je bil prestolnico otoskega carstva porušil skoro do tal, niso bili Japonci še nikoli tako ponosni kakor tistega dne, ko je bila dograjena mogočna palača tvrdke Mitsui. Pravijo, da nima Amerika in nobena druga država na svetu takšnega trgovskega podjetja kakor je tvrdka bogatašev Mitsui.

Ime Mitsui ima na Japonskem poseben prizvok. Ne pomeni samo na tisoče najrazličnejših vrst blaga, od živalice do lokomotive, temveč trgovinski in borzni promet Japonske vočbe. Letni donos podjetja je večji od dohodkov vseh mest v cesarstvu. Četrtna vse japonske trgovine, polovica japonskega izvoza premoga je v rokah bogatašev Mitsui. Pod njihovo zastavo plove močno ladje je po vseh morjih sveta, tonaja tovornih ladij japonskih Morganov je večja od celotne trgovinske mornarice Francije! Hiša Mitsui ima več zastopstev in agencur po svetu kakor mikadovo cesarstvo poslanštev in konzulatov...

Mitsui je trgovska dinastija, ki je že pred 300 leti položila temelje svojemu impetu. Ustanovitelj tvrdke je bil Takatoši Mitsui, potomec prastarega vojaškega plemena. Pustil je vojaško sukno in se posvetil trgovini. Njegov napredni duh je organiziral bančne posle po ameriškem vzoru. V dobi pred tri sto leti je bila takšna ustanova kaj nesigurna. Denarni posli so bili monopol finančne skupine, ki je uživala zaščito mikada. Takatoši

Mitsui je najprej najel majhen trgovski lokal in prodajal razno kramarsko blago. Iz male trgovine je postala veletrdka, največja v Tokiu, prvotna menjalnica je postala glavna, vzorno urejena banka japonske prestolnice. Takatoši je premagal vse nasprotnike ter se dokopal do čisti in ugleda.

Sedanji šef tvrdke, Haširojema Mitsui, je po vrsti štirideseti baron podjetja. Vsak sin mora, kadar postane polnoletn, pred družinskim žrtvenikom v prisotnosti duhovnika in vseh sorodnikov položiti svečano prisego, da bo spoštoval zakone hiše ter delal za prosep podjetja in družine. Šele po prisegi se lahko mladenič loti kupčij.

V prekrasni vili zunaj Tokia se sestanejo člani družine vsak mesec na posvetovanje. Družinski svet tvori danes 11 članov. Tu se zbere vsi šefi podjetja, izmed katerih je eden predsednik družine, drugi predsednik podjetja, ostali so na čelu posameznih oddelkov tvrdke, tako banke, prometa, rudnikov itd. Najmlajši član družine Mitsui je »admiral«
tvrdkihih ladij in je skoro vedno na potovanju.

Prvo besedo na posvetovanju ima navadno baron Dan, ki je obenem trgovskim in finančnim ministrom firme Mitsui. Baron Dan nima na zunanji nikakšnega videnja spretnega trgovca. Njegova mirnost, redkobešednost in majhna postava so v nasprotju z njegovim položajem. Toda s svojo odkritosrčnostjo in zanesljivostjo si je pridobil mnogo prijateljev

doma in v tujini. Ko mu je bilo 13 let, ga je poslal oče v Ameriko. Tu se je mali Japonec marljivo učil in z odliko končal ameriško tehnično visoko šolo. Vrnil se je na Japonsko, postal je profesor na tokijski univerzi, nekaj let kasneje pa upravitelj vseh državnih rudnikov. V tem položaju mu je uspela poteza, da je država prodala vse rudnike tvrdki Mitsui. To je bil začetek njegove poslovne kariere. Izstopil je iz državne službe in postal vrhovni šef bogate družine.

Rudniki družine Mitsui dajejo danes nad pet milijonov ton premoga, šestino vse državne produkcije na leto. Za premogom je najvažnejši trgovski predmet podjetja surova svila, katere izvoz je 70 krat večji od izvoza japonskega čaja. Tvrdka Mitsui je najmočnejša izvoznica bombaža, ki je glavni predmet japonskega dovoza iz tujine. V Indiji imajo bogataši Mitsui svoje lastne nabvaljalnice in podružnice za nakup bombaža. Tvrdka zalaga vse predilnice in tkanice ter vse potrebščine za tekstilno industrijo države. Lokomotive, traktorji, železnižni mostovi, letala in tanki. vse je v spisku prometnega blaga velikanskega podjetja. Mitsui imajo lastno ladjedelnico v Tami, kjer gradijo motorne ladje najmodernije konstrukcije.

Premorenje teh bogatašev se ne more ločno označiti. Sodijo, da premorejo japonski Morgani najmanj 64 milijard dinarjev... Samo vloge v bankah so znašale po zadnji oceni 42 milijard din.

OCEAN JE HOTEL PREMAGATI.

Neki Shellmann je v državi New Jersey v USA sklenil, preleteti Atlantski ocean. Dovoril je pilotsko solo, najel letalo in hotel poleteti na rekordno pot. Toda — imel je benčina samo za nekaj ur, dočim navigacijskih predmetov in drugih potrebnih stvari stvari sploh ni bilo v letalu. Kljub vsemu je odletel, imel je srečo, da se mu je letalo pri zrušenju na tla je lahko poškodevalo in je tudi sam odnesel neznatne praske.

82-LETNI VOJAK.

V St. Gallenu v Švici se je javil 82-letni, nekdanji aktivni podčastnik v pomožno službo. Prinesel je s seboj vojaško knjižico, zdravniška izpričevala, češ da je sposoben, izvrševati še marsikatero posle v službi domovine.

NE SMEJO SE PUDRATI.

Med države, ki uporabljajo ženske v prometni službi, spada tudi Kuba. Toda za kubanske ženske se je kmalu izkazal narodni pregovor, da volk dlako menja, kože pa ne. Ko so ženske nastopile prometno službo, so bile napudrane in našminkane kot na promenadi. Policijsko ravnanje se zdaj izdalo naredbo, da ženske policistke med izvrševanjem službe ne smejo biti napudrane.

SMRT NAJSTAREJSE ROMUNKE.

V romunskem mestu Rucar je umrla kmetica Sava Popa v starosti 112 let. Do zadnjega trenutka je bila krepka, delala je na polju in se vračala domov, jezeče konja. Zadnjih deset let se je hranila samo z zelenjavo.

Prlek v vilski četrti Maribora: — Res čudni so ti Mariborčani. Najprej napravijo lepa vrtna vrata, znotraj postavijo krasno vilo, na vrata pa obesijo, da je vstop prepovedan.

Stoletnica izumitelja svilenih nogavic

Dne 1. maja 1839 se je rodil v Besanconu na Francoskem Hilaire Louis Marie comte Bernigaud de Chardonnet. Mož z enavnadno dolzim imenom je studiral matematiko, kemijo in fiziko. Zanimal se je za svilo in ko je pogodil najprimernejše tkivo, je izumil stroje za proizvodnjo svile in njeno pletenje.

Bil je star 80 let, ko je dokončno rešil svojo nalogo: da omogoči damam, obuti noge v svilene nogavice... Včasih so nosili svilene nogavice le zelo premožni ljudje. V Franciji je nosil prve svilene nogavice kralj Henrik II. v juniju 1559 ob

priliki poroke sestre Margarete, ki se je omožila z vojvodom Emanuelom Savojškim. Te nogavice so bile spletena na roko. Industrio nogavic je ustanovil Anglež William Lee l. 1589. Ker na Angleškem ni uspel, se je l. 1600, preselil v Rouen na Francosko, kjer je sezidal tovarno.

Pravijo, da so Kitajci poznali nogavice že 2698 let pred našim štetjem. Umetna svila grofa Gardoneta je čakala 47 stoletij, da je pregnela svoja nasprotnika — pravo svilo.

Senzacija znanstvenice: nevidno steklo

Znanstvenici dr. Katarini Blodgett z elektrotehničnega inštituta v Shenektadiju v državi New York se je posrečilo prevečiti steklo z desetstično milimetra debelo kožico, ki prepušča 99,2 odst. sončnih žarkov skozi steklo. S tem je postalo steklo v resnici nevidno, pravljene zgodbe o nevidnem steklu so se izpolnile.

Kaj bi sploh počel človek brez stekla? Naša stanovanja, medicina, kemija, optika, pa zvezdoznanstvo, naše vsakdanje preprosto kakor znanstveno življenje stoji na steklu. Brez njega bi bilo na svetu temno in žalostno. Sanskritska beseda o steklu »kelasa«
pomeni bleščati in svetiti se.

Steklene bisere so našli že v prazgodovinskih grobovih. Prva steklarina je bila v Egiptu, v Aleksandriji. Od tu se je steklarska umetnost širila po vsem Sredozemlju in v zahledje. Grki prej stekla niso poznali. V Rimu so tudi precej pozno izdelovali najprej grobo, potem luskuzno steklo. Imovitejši Rimljani so posebno svoje razkošne kopalnice opremili s steklenimi stenami.

Za preseljevanja narodov je steklarska umetnost precej ponehala. Velika steklarina v Kelmaru je propadla. Z vsem sijajem je za zablazelo steklarstvo v Benečkih, benečansko brušeno steklo je zajelo svet. Od tod si je profinjena steklarska umetnost utrla pota v Francijo, na Angleško in Češko.

Belo steklo so začeli šele na kraju 14. stoletja proizvajati. Prva steklena okna so bila pridržana francoskim kraljem. Bila so tako draga, da le neki an-

glesi vojvoda vselej, kadar je potoval, snel šipe iz oken in jih shranil v dvorni zakladnici. Steklenice so bile v 15. stoletju velika redkost. Danes lahko vrže Owensov stroj 2500 steklenic za plivo v eni uri v promet, najrenejša balta premore stekleno okno... Pravljica o steklu je postala vsakdanja nužnost.

Toda, danes vračajo tehniko stekla, zopet praviljenemu svetu. Že sredi minulega stoletja so poizkušali kemiki, proizvajati iz steklenih vlaknen svilo. Danes le to že v rabi. Steklo kot gradbeni material za hiše prodira v vелеmesta. Morđa bo kmalu prišel čas, ko bodo mesta, zgrajena iz stekla, postala za oko nevidna. Letalci bodo skoraj zaman iskali, kje so velika človeška gnezda. Ali pa bodo na prometnih križiščih signalne naprave z napisi: Pozor, ljudje, steklena stena je pred vami...

IZ PLESNE DVORANE V SMRT

V plesni šoli v Fünfhausu se je 18letni srednješolec Reinheld seznanil s 24letno, poročeno gospo Heleno ter jo povabil na izlet v avtu, ki mu ga je podarila mati. Na povratku je avtomobilist trčil ob tovorni avto. Mlado ženo je vrglo iz avtomobila, z razbito lobanjo je obležala na pločniku. Studenta so obdolžili, da je vozil s hitrostjo 80 km na uro, čeprav bi moral biti kot neizvežban šofer, ki je že prej imel dve nezgodi, zelo previden. — Pred sodiščem se je mladi dijak zelo lahkoživ zagovarjal. Dobil je deset mesecev strogega zaporja, vendar se je pritožil.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 40 ber; najmanjša oglasna ploha za en oglas je 6 ber. Družbe orkešči dostavljajo in izključeni ostati dni 1. — po besedi. Najmanjši iznos za en oglas je 60 ber. Delež tiskane besede se računajo strojno. Ostani denek za oglasno obdobje sta 2. — Znesek za malih oglasov se množi s količino dni, na kolikor se vpostavi v oglasu sklici in naročilni ali na do polni polnolčni na čepoval račun št. 11.499 Za vse oglasne odgovore glede malih oglasov se mora orkešči znakna za 3 dno

Razno

ZIDNA OPEKA se dobi. Opekarna Pir, infor macije Betnavska l. 5386-1

NA »GRIC«
začasno cesta mimo pos. Poš (Rešposki) gradišči. 5371-1

MORSKE RIBE vsaki četrtek, petek, soboto, pri Plauc. Glavni trg. 5432-1

LOKAL na prometenju prostoru v Stu dencih, za vsako obrt primere. se odda. Naslov v uravni. 5436-1

Kupim

Kupim lahko, malo rabljeno. MOŠKO KOLO v dobrem stanju. Marln. Alek sandrova 17. 5403-3

Prodaj

LEPO POHIŠTVO kuhinjska posoda in razno na prodaj. Maistrova 13-1. levb. 5388-4

Stanovanje

DVOSOBNO STANOVANJE z uporabo vrta se takoj odda. Vprašati Aškerčeva 7. 5426-5

Sobo odda

BOLJŠA GOSPODIČNA se sočreje na stanovanje. — Vprašati na Vodnikovem trgu št. 2. 5421-7

Odda se lepa sopečna SOBA s štedilnikom s l. VII. Koroska 67. 5423-7

SONČNA SOBA se odda takoj. Korbekova l. Nova vas. 5424-7

Odda se leno OPREMELNA SOBA z eno ali dvema posteljami. Meliska 41-1. 5430-7

Službo dobi

KROJACICO sprejme takoj modni salon »Mila«. Trubarjeva 4. 5428-9

BRIVSKEGA POMOČNIKA dobrega, sprejemni takol. — Drilevc, pri gl. mostu. 5431-9

Službo išče

BRIVSKI POMOČNIK išče službo, nastop takol. — Edeč, pri Derkuc. Tezno. Mai strova l. 5422-10

KUHARICA poštna, išče službo pri boljši družini. Naslov v uravni. 5425-10

DVOKOLESA
NAGCENJE
RADIO STARKEL
MARIBOR TRG SVOBODE 6

Oglašujate!

Revme se boste rešili

v Varaždinskih Toplicah. Eden dan Vas stane z vsemi pristojbinami in kopeljo okoli din 65,—, za državne uradnike in upokojenjce še ceneje. Prospekte pošilja uprava kopaljšča

Varaždinske Toplice